

Suomen kansallisoopperan ja -baletin balettioppilaitoksen

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

1. Johdanto

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 2 §:n 2 momentin (164/2022) mukaan ammatillisen koulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintovalmiuksien, ammatillisen kehittymisen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 2§:n 2 kohdan mukaan lain tarkoituksen on edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelu ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Lain 3§:n 3 momentin mukaan opiskeluhooltoon sisältyvät ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 99§:n 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjän päättämät opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi – ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Pykälän 4 momentin mukaan opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa ja tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6§:n opetussuunnitelman mukaisella ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Lisäksi opiskeluhoollon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilaitos vastaa siitä, että opiskeluhooltosuunnitelma toteutuu. Opiskeluhoolto on maksuton palvelu ja Balettioppilaitoksessa sen tarjoamisesta vastaa Helsingin kaupunki.

Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä opiskeluhoollona, jonka lähtökohtana on opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja kuulluksi tuleminen sekä yksilökohtaisena opiskeluhoollona, jolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja.

Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen sekä hyvinvointialueen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijan ja hänen huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoollopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden tehtävä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 3 ja 4§:n mukaan ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

Oppilas- ja opiskelijahuoltoalain 9§:n mukaan hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien ammatillista tutkintokoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Hyvinvointialue, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, vastaa myös opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä terveydenhuoltolaissa säädetyn mukaisesti.

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen opiskelija voi 18§ 2:n momentin mukaan, painavasta syystä, kieltää

huoltajaansa osallistumista itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoitoon palveluja.

2. Opiskeluhoito Suomen kansallisoopperan ja –baletin balettioppilaitoksessa

Opiskeluhoitoon tarve on jatkuva erityisosaamista ja intensiivistä kehollista harjoittelua vaativan taitolajin piirissä. Baletin opiskelu on fyysisesti ja henkisesti kuormittavaa, ja siksi opiskeluhoitoon kautta toteutettava opiskelijoiden voinnin seuranta yleisellä tasolla sekä tarvittaessa annettava tuki ja ohjeistus ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Balettioppilaitoksessa opiskeluhoitoon tavoitteena on ehkäistä ennalta tanssinopiskelijan mielen ja kehon liiallista kuormittumista sekä puuttua varhaisessa vaiheessa mahdollisiin ongelmiin. Tarkoituksena on auttaa nuorta tanssijaa ymmärtämään itseään ja tanssijuuttaan sekä antaa hänelle keinoja pitää kokonaisvaltaisesti huolta itsestään.

Balettioppilaitoksen opiskelijoiden käytössä ovat opiskeluhoitoon palvelujen puitteissa opiskeluterveydenhuoltoon liittyvät palvelut sekä psykologi ja kuraattori palvelut. Jokainen opiskelija oppii tiedostamaan, heti opintojensa alusta lukien, opiskeluhoitoon tarjoaman avun, sekä sen miten oppilaitos pyrkii toimimaan jokaisen opiskelijansa tukena.

Oppilaitoksen arjessa on etuna se, että oppilaitoksen opiskelijamäärä on matala. Jokaisen opiskelijan vointia ja jaksamista pystytään seuraamaan päivittäin ja huolestuttaviin kehityskulkuihin puuttumaan ripeästi.

Balettioppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelma on osa oppilaitoksen ammatillisen koulutuksen opetus- ja toteutussuunnitelmaa. Opiskeluhoitoon pääpainotus on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa yhteisöllistä toimintakulttuuria. Opiskeluhoitoon suositetaan varhaisen puuttumisen malleja ja madalletaan eri keinoin opiskelijoiden kynnyksiä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea ja palveluja. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitoon luottamuksellisuus ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan onnistumisen edellytyksiä ja sen eettinen perusta.

Oppilaitos on jäsenenä useiden ammattioppilaitosten yhteisessä opiskeluhoitoryhmässä. Oppilaitoksen oman opiskeluhoitoon suunnittelusta ja kehittämisestä vastaa oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä, jota johtaa Balettioppilaitoksessa rehtori.

Tarvittaessa laaditaan opiskelijan tueksi yksilöllinen opiskeluhoitoon suunnitelma, joka on esitelty liitteessä 2. Siinä määritellään yksilöllisen asiantuntijaryhmän kokoonpano, opiskelijan oikeudet, mahdollinen henkilökohtainen opiskelu- ja kehityssuunnitelma sekä asiantuntijoiden edellyttämät toimenpiteet opiskelijan opiskelukyvyyn turvaamiseksi.

Balettioppilaitoksen tyypisessä oppilaitoksessa opiskeluhoitoon kokonaistarve rakentuu opiskeltavan ammatin vaatavuudesta niin fyysisellä kuin henkisellä tasolla. Opiskeluhoitoon erityisosaajien tarve korostuu erityisesti paineisissa opintotilanteissa, kuten heti opintojen alussa ja/tai valmistumisvuonna. Korona pandemian vaikutus opiskelijoiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin on ollut merkittävä. Yleinen neuvottomuus, oireilu ja pahoinvointi on kasvanut. Tätä myötä myös opiskeluhoitoon tarve on kasvanut.

Oppilaitoksen ammatillisten opiskelijoiden kokonaismäärä on noin 30 opiskelijaa lukuvuosittain. Yksittäisen opiskelijan minimi tarve opiskeluhoitoon asiantuntijoiden suhteen olisi noin 30 minuuttia viikossa. Tämä käsittää lakisääteisen terveystarkastuksen, terveysneuvonnan, sekä ryhmä ja yksilötapaamismahdollisuudet psykologin ja kuraattorin kanssa sekä Balettioppilaitoksen tarjoaman fysioterapia-konsultaation.

Opiskeluhuollon Balettioppilaitokseen tarjoaa Helsingin kaupunki, joka laskee opiskeluhuollon asiantuntijoiden määritykset seuraavasti:

Psykologi: 780 opiskelijaa / psykologi
Kuraattori: 1000 opiskelijaa / kuraattori
Kouluterveydenhoitaja: 570 opiskelijaa / hoitaja.

Balettioppilaitoksen opiskelijamäärä on noin 35 opiskelijaa. Laskennallisesti terveydenhoitajan osalta toteuma on 0,6 HTV, psykologin 0,4HTV ja kuraattorin 0,3HTV.
Käytännössä kunkin asiantuntijan laskennallinen osuus jää alle puoleen päivään per viikko.

2.1. Kiusaaminen, väkivalta tai muu häirintä ja epätasa-arvoinen kohtelu

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 80 §:n mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 80§:n 6 momentin (164/2022) mukaan opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteen olevan opiskelijan huoltajalle. Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on tuoda esiin mahdolliset kiusaamis- ja häirintätapaukset ja helpottaa kokonaistilanteen selvittämistä sekä tehostaa kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Balettioppilaitoksessa ei sallita epätasa-arvoista kohtelua, kiusaamista, väkivaltaa tai muuta häirintää, vaan niihin puututaan välittömästi. Oppilaitoksen koko henkilökunta seuraa vastuullisesti oppilaitoksessa toteutettavaa opetusta ja puuttuu ongelmatilanteisiin viipymättä. Ongelmista ja haasteista raportoidaan myös välittömästi koulun johdolle, joka pyrkii katkaisemaan epäasiallisen käytöksen alkuunsa. Myös yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa, sekä tarvittaessa opiskeluhuollon asiantuntijoiden kanssa toteutetaan matalla kynnyksellä.

Opiskeluhuollon Balettioppilaitoksen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus- suunnitelma antaa työkaluja ja luo raamit häirintävapaalle opiskelulle oppilaitoksessa. Toimintaohjeita kiusaamista tai epäasiallista käyttäytymistä kohtaavalle on koottu niin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kuin opiskeluhuoltosuunnitelman liitteeseen 1.

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista on osa opiskeluhuollon suunnitelmaa. Liite 3.

2.2. Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat ovat kirjatut oheiseen kaavioon. Yhteisöllinen opiskeluhoito huolehtii opiskelijoiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista, tiivistää kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä, valvoo oppilaitosympäristön terveyttä sekä tekee yhteistyötä mm. nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin kanssa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon työkaluna toimii oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä joka mm. edistää opintoihin liittyvää hyvinvointia ja niistä tiedottamista, kartoittaa poissaolojen ehkäisemistä, pyrkii turvaamaan valmistumisen jokaiselle opiskelijalle, tukee päihdeongelman koulutyön toteutumista ja mahdollista hoitoon ohjaamista sekä koulumatkoihin liittyvää turvallisuutta.

Mikäli opiskelijalla epäillään päihdeongelmaa, oppilaitoksessa tulee aina käynnistää opiskeluhoollollinen työ (yksilön tukeminen opiskeluhoollossa). Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja ja/tai lääkäri haastattelevat nuorta kokonaisvaltaisesti hänen elämäntilanteensa, hyvinvointinsa ja tuentarpeensa arvioimiseksi. Tarvittaessa tehdään ohjaus nuorisotasemalle tai lähete nuorisopsykiatrian poliklinikalle.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä (5-7 jäsentä) on keskeinen toimielin oppilaiden ja opiskelijoiden opiskelukyvyyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä toimintakyvyn seuraamisessa. Sen toiminnasta vastaa Balettioppilaitoksen rehtori. Opiskeluhuoltoryhmän toiminta on säännöllistä ja suunnitelmallista. Siellä käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia, ja ryhmän jäseniä sitoo vaitiolovelvollisuus. Alle 18-vuotiaan oppilaan tai opiskelijan huoltajilla on oikeus saada tietoa ryhmässä käsitellyistä yhteisistä asioista. Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä ei käsitellä yksittäisten oppilaiden tai opiskelijoiden asioita.

2.3. Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Kuka tahansa oppilaitoksen henkilökunnan edustaja voi olla jäsenenä opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä, jota koottaessa laaditaan, opiskelijan suostumuksella, opiskelijaa koskeva, kirjallinen yksilöllinen opiskeluhuollon suunnitelma.

Balettioppilaitoksessa yksilökohtainen opiskeluhuolto tarkoittaa monialaisen asiantuntijaryhmän asettamista opiskelijan kokonaishyvinvoinnin edistämiseksi. Asiantuntijaryhmä koostuu tapauskohtaisesti ja sen kokoonpanoon opiskelija voi vaikuttaa itse merkittävästi. Asiantuntijaryhmä kokoontuu tarpeen mukaan, erikseen määritellyn aikajakson puitteissa ja ryhmän toiminnasta, toiminnan edistymisestä ja sen arvioinnista laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Kaikki ryhmän työskentelyyn liittyvät dokumentit käsitellään henkilötietosuojalakeja mukaisesti koskien mm. tietojen luovuttamista, salassa pitoa. Myös tietojen luovutuksessa, koulutuksen siirtymävaiheessa, toimitaan asetetun lain puitteissa, opiskelijan yksityisyyden ja terveystietojen suojaa noudattaen. Rehtori on lähtökohtaisesti aina mukana asiantuntijaryhmässä. Mutta asiantuntijaryhmän tulee pystyä toimimaan myös ilman rehtoria, mikäli opiskelijan etu sitä edellyttää.

Jokainen Balettioppilaitoksen opiskelija osallistuu vuosittain HOKS keskusteluun, jossa käydään läpi myös opiskelijan opiskeluhuollon tarvetta. HOKS keskustelussa kartoitetaan niin henkisen - , kuin fyysisen hyvinvoinnin tasoa, haetaan ratkaisua ongelmiin ja kartoitetaan jatkoavun tarvetta. Opiskelijat arvioivat myös omaa henkistä vointiaan ja asettavat itselleen tavoitteita henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseksi / ylläpitämiseksi. Jokaiselle opiskelijalle informoidaan näissä keskusteluissa opiskeluhuollon palvelujen sisällöt sekä yhteystiedot mahdollisten yksityistapaamisten osalta. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat ovat myös lakisääteisen terveystarkastuksen piirissä.

HOKS keskusteluihin voivat osallistua myös ala-ikäisten opiskelijoiden huoltajat, ja ensimmäisenä opiskeluvuonna osallistuminen onkin toivottavaa. Jokainen huoltaja saa HOKS keskustelusta koostetun HOKS:n nähtäväksi / luettavaksi / hyväksyttäväksi, näin mahdollistetaan kodin ja oppilaitoksen välisen yhteistyön sujuvuus, mikäli opiskelijan opintojen turvaamiseksi opiskeluhuollon palvelujen käyttäminen tulee ajankohtaiseksi.

Koska oppilaitoksen opiskelijamäärä on pieni, oppilaitoksessa yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutuvat osittain lomittain / päällekkäin, kuitenkin niin että opiskelijan terveyteen ja henkilökohtaisiin terveystietoihin liittyvä vaitiolovelvollisuus ja yksityisyyden suoja toteutuvat kiistatta.

3. Opiskeluhuollon toimijat ja tehtävät

BALETTIOPPILAITOS

MUUT TOIMIJAT

<p>Rehtori</p> <ul style="list-style-type: none">- vastaa oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisestä, kehittämisestä ja lainmukaisesta toteuttamisesta oppilaitoksessa- on jäsenenä ja Balettioppilaitoksen edustajana eri oppilaitosten muodostamassa opiskeluhoollon ohjausryhmässä- kokoaa oppilaitoksen monialaisen opiskeluhoolloryhmän ja vastaa sen toiminnasta- vastaa opiskeluhoollon liittyvästä tiedotuksesta- ylläpitää yksilökohtaista opiskeluhoollon rekisteriä ja päättää tietojen mahdollisesta luovuttamisesta- lakisäätöiset tehtävät, mm. kirjalliset varoitukset, erottaminen- vastaa HOKS–keskusteluista, HOKS keskusteluissa kuullaan myös opiskeluhoollon asiantuntijoita ja kartoitetaan opiskelijan kokonaisvoinnin tila- seuraa opintojen etenemistä- yhteydenpito kotiin sitä edellyttävissä tilanteissa- osallistuu tarvittaessa oppilas- ja opiskelijahuollollisiin toimenpiteisiin- vastaa Balettioppilaitoksen henkilökuntakoulutuksesta, jonka annettava valmiuksia myös opiskeluhoollon liittyvissä yhteisöllisyyden, ryhmäohjauksen, vuorovaikutuksen sekä ongelmanratkaisun kysymyksissä.	<p>Kunnan sosiaalitoimi</p> <ul style="list-style-type: none">- psykologi- kuraattori- lastensuojelu- sosiaalityöntekijä <p>Kunnan terveystoimi</p> <ul style="list-style-type: none">- Balettioppilaitoksen opiskeluterveydenhoitaja; mm. terveystarkastukset. Terveystarkastajan kautta myös ohjeistus mahdollisiin lääkäripalveluihin.- Baolin psykologi- Baolin kuraattori <p>Peruskoulu / lukio Kela Työvoimatoimistot Poliisi Nuorisotoimi</p>
<p>Balettioppilaitoksen yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä</p> <ul style="list-style-type: none">- oppilas- ja opiskelijahuollon seuranta ja kehittäminen- ongelma- ja kriisitilanteiden käsittely ja ennaltaehkäisy- oppilas- ja opiskelijahuollon painopistesuunnitelman laatiminen	<p>Oppilaitosten välinen opiskeluhoollon ohjausryhmä</p> <ul style="list-style-type: none">- Balettioppilaitos on jäsenenä oppilaitosten välisessä ohjausryhmässä, joka vastaa opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista
<p>Moniammatillinen asiantuntijaryhmä</p> <ul style="list-style-type: none">- Kootaan yksittäisen opiskelijan tueksi- Asiantuntijat nimetään vain opiskelijan, tai pakottavassa tapauksessa huoltajan suostumuksella- Ryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön- Laaditaan kirjallinen yksilöllinen opiskeluhoollon suunnitelma jonka toteutumista seurataan.	<p>Koti/huoltaja</p> <ul style="list-style-type: none">- ensisijainen kasvatusvastuu- yhteydenpito oppilaitokseen erityisesti poikkeus- ja ongelmatilanteissa- toivotaan aktiivista osallistumista

<p>Koulutuskoordinaattori</p> <ul style="list-style-type: none"> - rehtorin avustaminen opiskeluhuollon kehittämisessä - opettajien ohjaaminen ja kuunteleminen opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä - yhteydenpito huoltajiin sitä edellyttävissä tilanteissa - yhteydenpito peruskoulun / lukion kanssa - opiskelijan opintojen etenemisen seuraaminen 	
<p>Opettaja</p> <ul style="list-style-type: none"> - seuraa opintojen etenemistä ja opiskelijan hyvinvointia päivittäisessä työskentelyssä - avainhenkilö ennaltaehkäisevän työn osalta, koska näkee opiskelijaa päivittäin - avainhenkilö huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä - yhteistyö opiskeluhoitoryhmän kanssa - poissaoloihin ja muihin opinnoissa ilmeneviin ongelmiin reagointi 	<p>Balettioppilaitoksen johtokunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - vastaa lain tavoitteiden toteutumisesta - oppilaitoksen opiskeluhuollon toimivuudesta - vastaa oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa - arvioi opiskeluhuollon toteutumista, vaikuttavuutta ja osallistuu ulkopuoliseen, opiskeluhoitoa koskevaan arviointiin.
<p>Muu henkilökunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - vahtimestari seuraa toimintaa aulatiloiissa ja pukuhuoneissa - sihteeri auttaa ja opastaa omaan toimialueeseensa liittyvissä asioissa (esim. Kela ja opintotuki) - tuottaja auttaa ja opastaa omaan toimialueeseensa liittyvissä asioissa (esim. esiintymiset, lukujärjestys) - muu opetushenkilökunta seuraa toimintaa tunneilla ja oppilaitoksen tiloissa. 	
<p>Opiskelijaedustus oppilaitoksen organisaatioissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskelijoiden mielipiteiden ja näkökulmien esiintuominen johtokunnassa, opiskeluhoitoryhmässä, sekä säännöllisesti järjestettävissä info- ja/tai kuulemistilaisuuksissa. 	

Rehtori vastaa lain mukaan oppilaitoksen toiminnasta, ja hänen toimenkuvaansa kuuluu opiskeluhuollon kokonaisuuden toimivuudesta vastaaminen ja kehittäminen. Hän toimii oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana ja on yhteyshenkilönä viranomaisiin.

Avainasemassa yhteisöllisessä oppilas- ja opiskelijahuollossa on ryhmän oma opettaja. Hän seuraa opintojen sujumista paitsi taitojen ja osaamisen kehittymisen osalta, myös lapsen ja nuoren kokonaisvaltaisen kasvun kannalta. Olennaisen tärkeä malli Balettioppilaitoksen oppilas- ja opiskelijahuollossa on varhaisen puuttumisen -periaate, joka korostuu erityisesti luokan oman opettajan työssä. Opettaja oppii tuntemaan oman ryhmänsä lapset ja nuoret, ja pystyy näin havaitsemaan muutoksia olemuksessa, käyttäytymisessä, oppimisessa tai läsnäolossa. Huolen

herätessä opettaja ottaa yhteyttä oppilaan tai opiskelijan kotiin sekä koulutuskoordinaattoriin ja tarpeen mukaan rehtoriin, joiden kanssa yhdessä ensiksi kartoitetaan tilanne.

Koulutuskoordinaattori on opettajan tärkeä yhteistyöhenkilö opiskeluhuoltoon liittyvissä tilanteissa. Koulutuskoordinaattori seuraa opetusta ja puuttuu tarvittaessa ongelmatilanteisiin.

Opiskelijan ääni kuuluu Balettioppilaitoksessa johtokunnan, säännöllisten ammattiopiskelijoiden info- ja kuulemistilaisuuksien kautta, yksilöllisissä palautekeskusteluissa ja oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä. Opiskelijoiden näkemyksiä kartoitetaan myös mm. erilaisten kyselyiden avulla oppilaitosta kehitettäessä.

Tavoitteena on luoda avoin ja turvallinen toimintaympäristö, jossa ongelmiin puututaan ripeästi ja jossa jokainen tuntee voivansa ilmaista näkemyksensä, toiveensa ja huolensa.

4. Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Balettioppilaitos toimii tarpeen vaatiessa yhteistyössä yhteiskunnan lapsia ja nuoria tukevien organisaatioiden kanssa lakien, asetusten, määräysten ja Opetushallituksen ohjeistusten mukaisella tavalla.

Ulkopuolisista yhteistyökumppaneista tärkein on terveystoimi, joka perusopetuksen oppilaiden osalta tarkoittaa kouluterveydenhoitoa. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhoito on Helsingin kaupungin järjestämää. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat ovat oikeutettuja terveystarkastukseen, jossa esiin tulleiden asioiden perusteella terveydenhoitaja voi tarvittaessa ohjata jatkoselvityksiin muun terveydenhuollon piiriin. Muiden vuosiluokkien opiskelijoille terveystarkastusta ei automaattisesti järjestetä, mutta heillä on oikeus käyttää opiskeluhuollon palveluja koko opintoaikansa ajan.

Helsingin kaupunki järjestää ja kustantaa Balettioppilaitoksen ammatillisille opiskelijoille psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Psykologi- ja kuraattoripalvelut ovat osa yksilökohtaista opiskeluhuoltoa ja niillä tarkoitetaan opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin opiskelijalle antamaa tukea ja ohjausta. Opiskelijan asioita hoidetaan aina luottamuksellisesti yhdessä opiskelijan kanssa sovitulla tavalla. Kuraattori- ja psykologipalveluja toteutetaan opiskelijan tilanteen mukaan yhteistyössä huoltajien tai muiden läheisten kanssa. Kuraattori ja psykologi tekevät yhteistyötä opettajien ja muiden verkostossa toimivien tahojen kanssa, ja tuen tarvetta arvioidaan ja tukitoimia suunnitellaan yhteistyössä huoltajien sekä muun henkilöstön kanssa. Tarvittaessa kuraattori ja psykologi ohjaavat opiskelijaa oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden piiriin.

Kuraattori on sosiaalityön asiantuntija. Kuraattorilta saa tukea, kun opiskelijalla on pulmia opiskelussa, sosiaalisissa suhteissa tai hänen elämässään tapahtuu opiskelukykyyn vaikuttavia muutoksia. Kuraattorin työssä kiinnitetään huomiota opiskelijoiden arjen sujumiseen, toimintakykyyn ja vuorovaikutussuhteisiin. Kuraattori kartoittaa opiskelijan koulunkäyntiä, opiskelua ja oppimisympäristöä, opiskelijan henkilökohtaista toimintakykyä, vointia ja jaksamista, perhe- ja kotitilannetta sekä sosiaalisia suhteita ja vapaa-ajanviettoa.

Psykologin ja kuraattorin työn tavoitteena on edistää niin yksittäisen opiskelijan kuin myös koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä myönteistä opiskeluilmapiiriä. Psykologi tukee opiskelijoita ja heidän huoltajiaan neuvomalla ja ohjaamalla kehitykseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Kuraattori tai psykologi on tavoitettavissa puhelimitse joka arkipäivä. Kiireellisessä tapauksessa opiskelijalle tarjotaan aikaa, jommallekummalle asiantuntijalle, 1-2 työpäivän aikana. Kiireettömässä tilanteessa aikaa tarjotaan seitsemän oppilaitoksen työpäivän aikana.

Opiskeluterveydenhuolto sisältää opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn seuraamisen ja edistämisen, johon sisältyvät mm. terveystarkastukset kaikille 1. vuoden opiskelijoille sekä muille opiskelijoille yksilöllisen tarpeen mukaan, mielenterveys- ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja jatkohoitoon ohjaus, seksuaaliterveyden edistäminen, opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon ohjaaminen sekä oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden edistäminen sekä seuranta.

Tanssijan fyysiseen hyvinvointiin sekä suorituskyvyn ylläpitoon ja kehittämiseen liittyy erityiskysymyksiä, joita varten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden käytössä on oppilaitoksen järjestämä fysioterapeutin konsultaatiopalvelu (Kansallisoopperan ja -baletin fysiotiimi). Tarvittaessa oppilaitos tarjoaa mahdollisuuden enintään kolmeen henkilökohtaiseen konsultaatioon tanssiin erikoistuneen fysioterapeutin kanssa lukuvuoden aikana. Mahdolliset hoidot opiskelijat kustantavat itse.

Balettioppilaitos on yhteistyössä myös Syömishäiriöliitto ry:n, Tyttöjen talon sekä Poikien talon kanssa. Kyseiset järjestöt tukevat oppilaitoksen oppilaita ja opiskelijoita arjen haasteissa ja antavat myös vertaistukea ongelmien selvittämisessä.

5. Vakuutusturva

Balettioppilaitoksen ammatilliset opiskelijat kuuluvat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin, joka kattaa tapaturmat, ei rakenteellisen vian tai tulehduksellisen tilan aiheuttamia vammoja, jotka ovat sattuneet opiskelulle ominaisissa olosuhteissa opiskelijan osallistuessa opetussuunnitelman tai tutkinnon perusteiden mukaiseen työhön rinnastettavaan käytännön opetukseen, työssä oppimisjaksoon, työharjoitteluun tai näyttötutkintoon oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen ylläpitäjän osoittamassa paikassa.

Vakuutus ei kata rakenteellisen vian tai tulehduksellisen tilan aiheuttamia vammoja, rasisvammoja eikä työliikkeitä.

Myös Kansallisbaletin esityksissä ja harjoituksissa opiskelijat kuuluvat lakisääteisen tapaturmavakuutuksen piiriin.

Niiden tilanteiden varalta, joissa tapaturma tapahtuu teoriaopetuksen aikana, välitunnilla tai matkalla tunnille tai tunnilta kotiin, on Balettioppilaitos ottanut vapaaehtoisen ryhmävakuutuksen ammatillisille opiskelijoille. Tällöin ei vakuutustodistusta voi käyttää ja opiskelijan tulee ensin itse maksaa lääkäri- ja lääkärin kulut. Balettioppilaitoksen toimistosta saat vakuutusnumeron ja vakuutuslomakkeen, jolla voit hakea korvausta suoraan vakuutusyhtiöltä.

Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus kattaa myös Balettioppilaitoksen tekemät esiintymis- ja kilpailumatkat. Matkavakuutus tulee jokaisen kuitenkin hankkia itse.

Balettioppilaitos suosittelee henkilökohtaisen sairaskuluvakuutuksen hankkimista kattavampaa vakuutusturvaa varten.

6. Yhteistyö kodin ja oppilaitoksen välillä

Balettioppilaitos toimii myönteisen yhteistyön luomiseksi ja ylläpitämiseksi oppilaiden ja opiskelijoiden vanhempien ja huoltajien kanssa ja on aktiivinen osapuoli yhteistyön kehittämisessä. Huoltajille tämä merkitsee sitä, että heille järjestetään mahdollisuus perehtyä oppilaitoksen työhön ja toimintaan. Huoltajilta toivotaan aktiivista osallistumista ja yhteydenpitoa oppilaitokseen.

Huoltajien edustaja istuu myös opiskeluhuollon ryhmässä ja vastaa siitä, että hän välittää ryhmään huoltajien esille nostamia huolia ja kysymyksiä.

Yhdyshenkilö kodin ja oppilaitoksen välillä on ensisijaisesti oma opettaja. Hän ottaa tarvittaessa yhteyttä kotiin, ja vanhemmat voivat keskustella hänen kanssaan lapsen tai nuoren opintoihin, elämäntilanteeseen ym. liittyvissä kysymyksissä. Myös koulun kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja voivat olla suorassa yhteydessä opiskelijan huoltajiin. Yhteydenotot ja tapaamiset ovat aina luottamuksellisia.

Vanhemmille ja huoltajille toteutetaan infotilaisuuksia, vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä heitä tiedotetaan (esim. Wilma, internet sivut) oppilaitoksen ajankohtaisista asioista. Säännöllisesti järjestettävät Balettioppilaitoksen avoimet ovet ovat hyvä tapa tutustua oppilaitoksen toimintaan.

Erytystä huomiota huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön pyritään kiinnittämään tanssinopiskelun nivelvaiheissa, kun oppilas siirtyy Balettioppilaitoksessa asteelta toiselle tai aloittaa opiskelijana ammatillisessa koulutuksessa, samoin kuin opiskelun Balettioppilaitoksessa syystä tai toisesta päättyessä.

7. Henkilökunnan ohjaus oppilas- ja opiskelijahuollon asioissa

Luokan omalla opettajalla on tärkeä rooli opiskeluhuollon toteuttamisessa Balettioppilaitoksessa. Yleensä hän on ensimmäinen, joka havaitsee mahdolliset muutokset lapsen ja nuoren toiminnassa ja elämässä. Hänen kauttaan oppilaan tai opiskelijan elämäntilanne ja opintojen eteneminen tavallisimmin tulee myös rehtorin, koulutuskoordinaattori ja mahdollisesti opiskelijahuoltoryhmän tietoon. On olennaisen tärkeää, että opettajakunnalla on riittävät resurssit näiden työnsä osaluokkien hoitamiseen. Balettioppilaitoksessa nähdään tärkeänä myös opettajakunnan oman jaksamisen tukemista, sillä opettajan hyvinvointi heijastuu myös oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointiin.

Henkilökunnalle järjestetään jatkuvaa koulutusta, joka tähtää muun ammattitaidon tukemisen ohella myös oppilaan ja opiskelijan hyvinvointiin liittyvien asioiden havainnointiin ja ohjaamiseen. On tärkeää, että kaikilla on tieto siitä, miten ilmenneisiin tilanteisiin puututaan, keneen otetaan yhteyttä ja miten ongelmien ratkaisussa edetään.

Balettioppilaitoksen henkilökuntaa koulutetaan ongelmatilanteiden tunnistamisessa, ja heillä on selkeät ja yhteneväiset ohjeet siitä, miten ja missä järjestyksessä ilmenneisiin ongelmiin puututaan. Opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ja ohjeet siihen puuttumisesta on kirjattu tämän suunnitelman liitteeseen numero 1.

Yksilöllisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadintaan on laadittu erillinen ohjeistus. Liite numero 2.

Myös suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista on osa Balettioppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmaa. Liite numero 3.

Uhkaavien tilanteiden varalta Balettioppilaitoksella on myös pelastus- ja kriisisuunnitelma, jota päivitetään ja jonka soveltamisesta koulutetaan henkilökuntaa säännöllisesti. Oppilaitoksen suojelujohtajana toimii rehtori, pelastautumistilanteita varten on luotu toimintamallit ja vastuunjaot. Kriisisuunnitelma on liite numero 4. Oppilaitos seuraa pelastussuunnitelmassa opetuksen järjestäjän, Suomen Kansallisoopperan ja -baletin suunnitelmaa, koska toimii samoissa tiloissa opetuksen järjestäjän kanssa.

Oppilaitoksen järjestyssäännöissä on yhteisiä toimintatapoja sekä päihteitä koskevia määräyksiä.

Suunnitelman päivitys, seuranta ja arviointi

Balettioppilaitoksessa seurataan opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia herkällä korvalla. Ennaltaehkäisevä työ on keskiössä, mutta mikäli haasteita tai pulmia ilmenee, niihin puututaan nopeasti oppilaitoksen puuttumis-prosessien mukaisesti.

Oppilaitoksen henkilökuntaa koulutetaan säännöllisesti opiskeluhuollon teemojen ympärillä ja myös yhteistyö kotien ja huoltajien kanssa pidetään aktiivisena.

Oppilaitoksen itsearviointi on säännöllistä. Oppilaitoksessa toteutetaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kysely joka toinen vuosi, niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan keskuudessa. Viikoittaiset kokoukset oppilaitoksen eri toimielimien kesken tarkastelevat toimintatapoja ja -malleja reaaliaikaisesti.

Liite 1

TEHTÄVÄNJAKO OPISKELUHUOLLON ONGELMATILANTEISSA

Oma vastuuopettaja on aina keskeisessä vastuussa oppilaan asioita hoidettaessa. Ongelmatilanteissa oma opettaja selvittää tilanteen ja jatkotoimet.

- yhteys oppilaaseen
- yhteys huoltajaan
- yhteys koulutuskoordinaattoriin
- yhteys rehtoriin
- yhteys ulkopuoliseen asiantuntijatahoon

1. Yhteys oppilaaseen

Akuutit ei-toistuvat tilanteet, kohtiin 1-2 sopivat ongelmat.

2. Yhteys huoltajiin

Toistuva ongelmakäyttäytyminen

Selkeät käytös- tai toimintarikkeet

Samassa yhteydessä tieto asiasta lähimmälle esimiehelle

3. Yhteys koulutuskoordinaattoriin

Tilanteessa jossa yhteistyö oppilaan/huoltajien kanssa ei ole tuottanut tulosta

Selkeät käytös- tai toimintarikkeet

Muu ongelmakäytös

4. Yhteys rehtoriin

Pääsääntöisesti vastuuopettaja ottaa tarvittaessa yhteyttä rehtoriin ja informoi pidemmälle johtaneista ongelmatilanteista. Jos vastuuopettaja ei ole tavoitettavissa tms., yhteyden voi ottaa kohdan 3 mukaisesti myös suoraan rehtoriin.

5. Yhteys ulkopuoliseen asiantuntijatahoon

Rehtori ottaa yhteyttä oppilaitoksen ulkopuoliseen tahoon ongelmatilanteessa, jossa tarvitaan asiantuntijan apua. Yhteydenotosta sovitaan yhteistyössä opiskelijan ja/tai hänen huoltajansa kanssa.

Liite 2

YKSILÖLLINEN OPISKELUHUOLLON SUUNNITELMA

Tämä suunnitelma on laadittu Suomen Kansallisoopperan ja -baletin balettioppilaitoksen ammatillisen koulutuksen opiskelijan opiskelukyvyn turvaamiseksi oppilas- ja opiskelijahuollosta annetun lain tavoitteiden mukaan.

Opiskelijan nimi ja luokka-aste Huoltajan nimi Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano
--

Balettioppilaitoksen ammatillisen koulutuksen opiskelija on maksuttoman julkisen terveydenhuollon piirissä. Opiskelija noudattaa Balettioppilaitoksen edellyttämää terveydenhuollon asiantuntijoiden laatimaa hoitosuunnitelmaa, johon voivat kuulua

- säännölliset opiskeluterveydenhoitajan tarkastukset
- oppilaitoksen osoittaman opiskelijahuollon lääkärin tapaamiset
- lääkärin määräämät erikoissairaanhoidon asiantuntijoiden tapaamiset
- kuraattorin tai psykologin tapaamiset

Säännöllinen terveydenhoitajan tarkastus voi sisältää mm. painon, pituuden, pulssin sekä laboratoriokokeiden avulla tehtävän seurannan.

Opiskeluhoollon suunnitelman arvioitu kesto:
--

Osallistuminen Balettioppilaitoksen antamaan koulutukseen suunnitelman keston aikana:

Lisäksi sovimme Balettioppilaitoksen tanssiopintojen osalta vielä seuraavaa:
--

Balettioppilaitos on velvollinen antamaan kaiken mahdollisen tuen suunnitelman onnistumiseksi ja noudattamaan hyvää hallintotapaa. Opiskelijan velvollisuutena on huolehtia omasta osuudestaan suunnitelman onnistumiseksi.

Aika ja paikka

Allekirjoitukset:

opiskelija, huoltaja, rehtori, opiskelijakohtaisen opiskeluhooltoryhmän vastaava
--

Liite 3

SUUNNITELMA KURINPITOKEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYTAVOISTA

Kurinpidoista säädetään ammatillisesta koulutuksen annetun lain 85, 86 ja 93§:ssä. Opiskelijan velvollisuuksista säädetään lain 94§:n 2 momentissa (164/2022), jonka mukaan opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön turvallisuutta ja terveyttä.

Balettioppilaitoksessa ei sallita minkäänlaista kiusaamista tai häirintää. Mahdollisiin tilanteisiin puututaan heti, ja puuttumisen jälkeen tulosten seuranta on keskiössä. Kiusaamiseen, häirintään tai väkivaltaan liittyvät uhat ja niiden esiin nostaminen on jokaisen Balettioppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus ja vastuu. Myös oppilaita ja opiskelijoita rohkaistaan kertomaan mahdollisesta epäasiallisesta käytöksestä viipymättä. Epäasiallisen käytöksen kohteena / toteuttajana voi olla niin oppilas, opiskelija kuin henkilökunnan jäsen. Oppilaiden ja opiskelijoiden väliseen kiusaamiseen puuttumisessa avainasemassa ovat myös huoltajat, joiden yhteydenpito koulun suuntaan tällaisissa asioissa on ensiarvoisen tärkeää.

Kurinpito toimina käytetään taiteenperusopetuksen puolella puhuttelua, nuhtelua, treenitaukoa sekä treenikieltoa. Häiritsevän oppilaan poistaminen oppitunnilta on myös mahdollista työrauhan turvaamiseksi. Koulusta erottaminen määräajaksi tai kokonaan on ääri toimi, joka otetaan käyttöön vain erityisen vakavissa tilanteissa tai sen jälkeen, kun edellä mainitut korjaustoimenpiteet eivät ole tehonneet ja/tai siinä tilanteessa, jossa todetaan oppilaan asettavan kouluyhteisö tavalla tai toisella vaaraan.

Ammatillisessa koulutuksessa kurinpitovälineet ovat opiskelijan puhuttaminen, kirjallinen varoitus ja opiskelijan erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 85§:ssä säädetään, millä perusteella kirjallinen varoitus voidaan antaa. Opiskelijalle voidaan antaa varoitus, jos hän

1. häiritsee opetusta
2. käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti opiskeluympäristössä
3. menettelee vilpillisesti tai muutoin rikkoo oppilaitoksen tai muun opiskeluympäristön järjestystä
4. kieltäytyy 84§:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä
5. on käyttänyt huumausaineita siten että hänen toimintakykynsä on heikentynyt

Myös ammatillisessa koulutuksessa opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi taikka poistumaan oppilaitoksen tilaisuudesta. Opiskeluoikeus voidaan evätä opiskelijalta enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos opiskelijan käytös asettaa toisen opiskelijan tai henkilökunnan jäsenen vaaraan tai opetustapahtuman toteuttaminen häiriintyy häiriökäytöksen takia. Opetuksen epäamisestä päättää rehtori.

Lainsäädännön mukaan kurinpitotoimet tulee porrastaa ottaen huomioon kulloinkin kysymyksessä olevan epäasiallisen käyttäytymisen laatu ja mahdollinen toistuminen. Mikäli oppilas tai opiskelija koettaa esimerkiksi vastarintaa tekemällä välttää opetustilasta poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan ja opiskelijan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolusteltavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Poistamisessa ei lain mukaan saa käyttää minkäänlaisia voimakäyttövälineitä. Voimakeinoja käyttänyt rehtori/opettaja on velvoitettu antamaan kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle tapahtuneesta tilanteesta. Ulkopuolisen todistajan läsnäolo ei ole lakisääteinen velvoite, mutta helpottaa yleensä jälkiselvittelyä.

Balettioppilaitoksen koko henkilökunta koulutetaan opiskeluhuollon suunnitelmaan kirjattujen asioiden osalta. On tärkeää, että jokainen oppilaitoksen jäsen tietää miten toimia poikkeustilanteessa. Myös opiskelijoiden ja oppilaiden kanssa käytänteet käydään läpi.

Oppilaitoksen järjestyssäännön, suunnitelmien ja laissa säädettyjen kurinpitokeinojen tiedotus oppilaitoksen henkilökunnalle, oppilaille ja opiskelijoille sekä huoltajille hoidetaan kouluarjen ja erillisten tiedotustilaisuuksien kautta. Laaditut suunnitelmat ovat esillä myös oppilaitoksen nettisivuilla.

Menettelytapojen ja laadittujen suunnitelmien seuraamista sekä toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan edellä mainituin keinoin.

Tätä opiskeluhuollon suunnitelmaa päivitetään ja tarkennetaan tarvittaessa. Oheinen suunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2023 ja on voimassa toistaiseksi.

liite 4.

Kansallisoopperan ja –baletin Balettioppilaitoksen suunnitelma kriisitilanteiden hoitoon

Kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen on osa koulun ja oppilaitoksen huolenpito- ja turvallisuuskulttuuria. Terveysten, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen koulussa ja oppilaitoksessa on samalla myös kriisitilanteiden ennalta ehkäisyä ja niihin varautumista.

Väkivaltainen käyttäytyminen ja sillä uhkaaminen

Tilanteissa, joissa oppilas uhkaa väkivallalla tai käyttäytyy väkivaltaisesti on heti otettava **yhteyttä poliisiin**. Asiaan on suhtauduttava vakavasti. Tämän lisäksi tulee ottaa yhteyttä myös koulun johtoon joka ottaa yhteyttä vanhempiin/huoltajiin sekä oppilas ja -opiskeluhoitohenkilöstöön. Poliisi ja koulun oppilas- ja opiskeluhoitosta vastaavat arvioivat jatkotoimenpiteet yhdessä.

Uhkaustilanteessa koulun johto yhteistyössä kriisiryhmän/opiskeluhoitohenkilöstön ja poliisin kanssa päättää siitä, miten koulun henkilökuntaa, oppilaita, opiskelijoita ja vanhempia informoidaan tapahtuneesta. Uhkaustilanne on käytävä mahdollisimman nopeasti koulun henkilökunnan ja oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa yhdessä lävitse koulun parhaaksi katsomalla tavalla.

Kollektiivisen kriisin sattuessa on otettava huomioon myös se, että viehtyminen väkivaltaan, väkivallan ihailu ja väkivaltainen käyttäytyminen voivat kertoa traumareaktiosta, jossa lapsi/nuori samaistuu väkivallan tekijään. Aikaisempi viehtymys väkivaltaan ja aiempi väkivaltainen käyttäytyminen voivat olla altistavia tekijöitä väkivaltaiselle käyttäytymiselle. Kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi välittää viestiä siitä, että perättömien uhkausten tekeminen tai vaaralla vihjaileminen on rangaistavaa ja myös yhteisössä tuomittavaa.

Uhkailevan oppilaan ympärille on välittömästi rakennettava suojaverkko, joka suojaa sekä häntä itseään että ympäristöä. Tällaisen nuoren tulisi saada sekä lähimpiensä tukea, psykiatrista apua että poliisin tuomaa ulkoista realiteettia väkivallan merkityksestä.

Kriisin sattuessa

Keskeinen vastuuhenkilö kriisitilanteissa on Balettioppilaitoksen toimintaa johtava rehtori. Jos rehtori on estynyt toimimaan, tulee vastuu delegoida hänen sijaiselleen, ensisijaisesti vastuu opettajalle tai muulle vakiohenkilökuntaan kuuluvalla työntekijällä, joka organisoii toimintaa kriisitilanteessa. Koulun johdolla on tiedotusvastuu median ja muiden tahojen yhteydenottoihin. On hyvä, että koulun johto antaa asiallista informaatiota tietosuojan rajoitukset ja oikeusturvakysymykset huomioiden.

1. Kriisitilanteessa **rehtori tekee tilannearvion ja antaa selkeät toimintaohjeet** henkilöstölle, oppilaille ja opiskelijoille sekä pyrkii rauhoittamaan tilannetta. Hän vastaa siitä, että paikalle hälytetään välittömästi tarvittava apu. Rehtori ohjaa henkilöstöään toimimaan rauhallisesti oppilaiden ja opiskelijoiden turvana.
2. Tilanteen rauhoituttua **rehtori järjestää neuvottelun koulun henkilökunnan kesken**. Tällöin sovitaan toimintalinjoista, vastuista ja työnjaosta:
 - kartoitetaan henkilöstön omat kokemukset kriisistä ja arvioidaan voimavarat asioiden käsittelyyn

- kootaan tiedot oppilaiden tai opiskelijoiden tilanteesta niin pitkälle kuin mahdollista. Ammatillisessa koulutuksessa otetaan huomioon myös työssäoppimisessa olevat opiskelijat
- sovitaan, miten oppilaiden tai opiskelijoiden koteihin ja läheisiin ihmisiin ollaan yhteydessä
- sovitaan, miten toimenpiteistä tiedotetaan
- sovitaan, millaisia yhteisiä tilaisuuksia järjestetään tilanteen käsittelemiseksi ja sovitaan tilaisuuksiin liittyvät vastuut
- sovitaan, miten eri opiskelutilanteissa asiaa käsitellään; vältetään asioiden liiallista käsittelyä ja korostetaan, että opettajan ensisijainen tehtävä on kuunnella, vastata kysymyksiin, antaa tietoa ja seurata oppilaiden mahdollisia oireita, jotka liittyvät kriisiin
- sovitaan, miten annetaan tietoa median edustajille; tässä on syytä olla erityisen tarkka varsinkin oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamisessa
- sovitaan, miten ollaan yhteydessä yhteistyökumppaneihin; millaista asiantuntija-apua voidaan saada koulun ulkopuolelta
- sovitaan, miten asioiden käsittelyä jatketaan henkilöstön kesken ja keskustellaan, mitä mahdollisia tukitoimia he tarvitsevat

3. Rehtori **neuvottelee myös opiskeluhuollon henkilöstön kanssa**. Tällöin sovitaan toimintalinjoista, vastuista ja työnjaosta:

- sovitaan, mikä on opiskeluhuollon henkilöstön rooli yhteydenpidossa koteihin tai opiskelijoiden perheisiin ja tiedon saamisessa oppilaiden tai opiskelijoiden tuen tarpeesta
- sovitaan, millaista tukea koulussa voidaan tarjota ja miten enemmän tukea tarvitsevat oppilaat tai opiskelijat ohjataan ulkopuolisen tuen piiriin
- sovitaan, miten oppilashuollon henkilöstö pystyy tukemaan oppilaitoksen henkilökuntaa, kuitenkin muistaen, että henkilökunnan terveydenhoito hoidetaan työterveyden kautta.
- sovitaan, miten hoidetaan yhteydet muihin kouluihin tai oppilaitoksiin, erityisesti niihin, joissa on samojen perheiden lapsia
- mikäli oppilaita tai opiskelijoita ja henkilöstöä on vaarassa tai kadoksissa, voi olla tarpeen perustaa erityinen kriisiryhmä koordinoimaan toimenpiteitä; ryhmään voi pyytää asiantuntija-apua terveyskeskuksesta, paikallisesta SPR:n osastosta tai muusta vastaavasta.
- Kaskon oma kriisityöntekijäryhmä tukee rehtoria tarvittaessa, tarjoten konsultatiivista apua tai esim. jalkautuksia oppilaitokseen.

4. Rehtori arvioi **yhteisen tilaisuuden järjestämisen tarpeen**. Järjestelyissä on hyvä ottaa huomioon seuraavat näkökulmat:

- tilaisuus suunnitellaan huolella ja sen kestossa otetaan huomioon myös nuorimmat oppilaat
- tilaisuus on kaikille yhteinen ja oppilaiden, opiskelijoiden ja henkilöstön henkilökohtaista vakaumusta ja kulttuuritaustaa kunnioittava
- tilaisuutta johtaa rehtori tai hänen osoittamansa henkilö
- tilaisuudessa asia esitetään lyhyesti ja kaikille ymmärrettävällä tavalla:
 - lyhyt kuvaus tosiasioista
 - keitä asia on kohdannut ja miten
 - mitä tuntemuksia järkyttävä asia herättää
 - miten koulussa tai oppilaitoksessa asia otetaan huomioon lähipäivinä
 - asiaan liittyvä keskustelu oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa on suotavaa käydä luokissa ja opiskelijaryhmissä lasten ja nuorten tarpeista lähtien

5. On tärkeää, että rehtori huolehtii kriisin aikana ja sen jälkeen **omasta jaksamisestaan**.

Kriisin käsittely ja jatkohoito Balettioppilaitoksessa

Kriisiryhmän tulisi sopia tukitoimista: miten koulussa tarjotaan välitöntä psyykkistä tukea, miten asiasta tiedotetaan koteihin ja miten koteja tuetaan asian käsittelyssä. Kriisiryhmä voi ohjeistaa koulun aikuisia kohtaamaan lasten ajatuksia ja tunteita tapahtuneesta sekä rohkaista opettajia käsittelemään tapahtunutta luokissa. **Toimintatavoista** on hyvä myös kertoa oppilaille ja huolehtia siitä, että oppilaat ja vanhemmat tietävät, miten koulussa lähipäivinä toimitaan, mitä oppilailta odotetaan koulutyön suhteen ja millaista tukea on olemassa.

Tulisi pohtia, voivatko koulu ja opiskelijaterveydenhoitajat, psykologit tai kuraattorit tarjota oppilaille rauhallista keskusteluhetkeä yksin tai ryhmässä. Myös koulun aikuisten keskinäiselle pohdinnalle tulee varata aikaa. On hyvä olla yhteydessä työterveyshuoltoon ja kartoittaa sen valmius tukea koulun henkilökuntaa.

Kannattaa myös selvittää, onko jollain vastuussa olevalla aikuisella sellainen elämäntilanne, että hän ei meneillään olevan henkilökohtaisen kriisin vuoksi voi osallistua täysipainoisesti vaativan tilanteen hoitamiseen oppilaiden kanssa. Tällöin tulisi sopia keskinäisestä työnjaosta.

Jos oppilaiden vanhemmat kaipaavat lisätietoa, voi olla hyvä järjestää vanhempainilta tai erillinen tiedotustilaisuus huoltajille.

Kriisit ja tiedotusvälineet

Monet opettajat, oppilaat ja kodit saavat tietonsa kriisistä median välityksellä. Kuitenkin media välittää vain oman tulkintansa siitä, mitä on tapahtunut ja miksi kaikki tapahtui.

Mediakasvatus auttaa ymmärtämään median toimintaa ja mediassa julkaistuja viestejä. Vaikeita ja traumaattisia mediakokemuksia on tärkeä käsitellä eri tavoin. Kasvattajan ja opettajan tehtävä on antaa nuorille mallia vaikeista asioista puhumiseen ja tilanteen läpikäymiseen, moneenkin kertaan.

- Opettajakunta suunnittelee rehtorin johdolla, miten kriisin uutisointia ja itse asiaa käsitellään Balettioppilaitoksessa. Tehdään työnjakoa eri aineiden kesken. Asiasta puhumista ja kirjoittamista jatketaan useamman viikon, ja siihen palataan vielä pitkän ajan jälkeenkin. Media todennäköisesti tuo uusia näkökulmia asiaan vielä pitkään.
- Oppilaille on tärkeä tarjota koulussa mahdollisuus kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan, puhua siitä, mikä pelottaa tai askarruttaa. Monissa kodeissa puhutaan asioista yhdessä, mutta koulun tehtävä on erityisesti helpottaa niiden oppilaiden elämää, joilla ei kotona ole keskustelumahdollisuutta aikuisen kanssa. Puhumiseen valmiimmat nuoret rohkaisevat turvallisessa ryhmässä muitakin pukemaan ajatuksiaan sanoiksi.
- Ennen oppilaiden kanssa puhumista opettajien on hyvä vahvistaa itseään jakamalla aikuisyhteisön kesken tietojaan, tuntemuksiaan, kokemuksiaan ja pelkojaan.
- Mitä ajatuksia ja tuntemuksia tapahtumat ovat oppilaissa herättäneet? Oppilaat voivat kertoa kotona ja ystävien kanssa käymistään keskusteluista.
- Askarruttavia kysymyksiä voi koota nimettömänäkin. Niihin voi etsiä yhdessä vastauksia.

Varautuminen kriiseihin Balettioppilaitoksessa

Kriisisuunnitelma

Kriisisuunnitelmalla tarkoitetaan yleensä varautumista koko yhteisöä tai sen jäseniä koskettaviin äkillisiin tilanteisiin. Monet koulut ja oppilaitokset ovat laatineet erilliset toimintaohjelmat väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän sekä päihteiden käytön ehkäisemiseen, tunnistamiseen ja hoitamiseen.

Koulun toimintaa voivat uhata myös sellaiset vaaratekijät, joihin on syytä varautua osana **pelastussuunnitelmaa**. Suositeltavaa on, että kaikki ongelma- ja kriisitilanteita ja koulun turvallisuutta koskevat suunnitelmat (esim. pelastussuunnitelma) kootaan yhteen koulun **turvakansioon**. Kansion tulee olla helposti saatavilla ja sen sijainnin tulee olla kaikkien tiedossa (opettajien huone, toimisto) Jokaisen luokan ja opettajanhuoneen seinällä tulisi olla välittömät toimintaohjeet ja hätänumerot kriisitilanteiden varalle.

Kriisisuunnitelman tulisi antaa selkeät ja yksiselitteiset toimintaohjeet. Vaikka kaikkia tilanteita ei pystytä ennakoimaan, tehtyjä toimintamalleja voi soveltaa muihinkin tilanteisiin.

Kriisiryhmä

Kriisivalmiuden kehittämistä, ylläpitämistä ja toiminnan organisointia varten koulussa olisi hyvä olla kriisiryhmä. Kriisityö soveltuu luontevasti opiskeluhuollonryhmän työhön, ja näin toimitaan myös Balettioppilaitoksessa. Kriisiryhmän tulee sopia keskinäisestä työnjaostaan sekaannuksien ja päällekkäisen työn välttämiseksi. Keskeinen vastuuhenkilö kriisitilanteissa on koulun toimintaa johtava rehtori, siksi rehtorin tulisi toimia kriisiryhmän vetäjänä.

Koulun kriisiryhmän tehtävänä on:

- laatia koululle *kirjallinen kriisisuunnitelma*
- kirjata ryhmän sisäinen työnjako ja vastuuketju
- selvittää kriisitilanteissa tärkeät yhteistyötahot
- perehdyttää koulun henkilöstö järjestämällä koulutusta ja hankkimalla kirjallisuutta
- tiedottaa suunnitelmasta oppilaille tai opiskelijoille, vanhemmille sekä yhteistyökumppaneille
- organisoida toiminta kriisitilanteissa
- huolehtia välittömästä henkisen tuen tarpeesta sekä mahdollisista jatkotoimista
- arvioida kriisitilanteissa toteutettuja toimia ja tehdä kriisisuunnitelmaan tarvittavat muutokset
- pitää kriisisuunnitelma ajan tasalla (päivittää yhteystiedoissa tai koulun olosuhteissa tapahtuneet muutokset)
- ylläpitää kriisivalmiutta perehdyttämällä uudet työntekijät kriisisuunnitelmaan sekä järjestämällä koko henkilöstölle vuosittain siihen liittyvää tiedotusta ja koulutusta.

Kriisitilanteissa tärkeitä auttajia ovat muun muassa poliisi, palo- ja pelastustoimi, terveyskeskus, sairaala, lastensuojelu, kunnan kriisiryhmä, kasvatus- ja perheneuvola, lastenpsykiatrian tai nuorisopsykiatrian klinikka, sosiaalitoimi ja seurakunta. Koulun kriisiryhmä organisoii paikallisten yhteistyötahojen kanssa riittävän tuen.

Muualla tapahtuneen kriisin käsittely

Erilaiset muualla tapahtuneet onnettomuudet, tapaturmat ja muut äkilliset kriisit voivat aiheuttaa reaktioita laajemmaltikin. Siksi on hyvä, että aihetta voidaan tarvittaessa käsitellä kouluissa. Aikuisen ei tarvitse olla viisas eikä osata vastata kaikkeen. Riittää, että aikuinen on turvallinen, uskaltaa näyttää omia tunteitaan ja samalla välittää luottamusta siihen, että näiden tunteiden kanssa selvitään.

Keskusteluaiheita opetuksen pariin äkkikriisin jälkeen

On tärkeää että koulun ja kodin aikuiset ovat valmiita keskustelemaan lasten ja nuorten kanssa tuoreesta järkyttävästä tapahtumasta. Keskustelutuokioiden ei tarvitse olla pitkiä. Keskustelun keskeinen ote on tässä-ja-nyt.

Mahdollisia keskusteluaiheita:

Mitä todella on tapahtunut?

Varmistetaan faktat senhetkisen tiedon mukaisiksi.

Miten sait tietää?

Missä olit, mitä olit tekemässä juuri silloin.

Mitä ajattelit?

Käydään läpi ajatukset tapahtuman/tiedon saamisen hetkellä.

Mitä tunsit?

Tunteet saattavat herätä vasta myöhemminkin. Usein on ensin vain kummastusta ja järkytystä, tai tunteiden puutetta.

Entä miten keho reagoi?

Kehossa voi tapahtua muutoksia (jännittymistä, kipuja, levottomuutta..) huomaamatta – ne palautuvat.

Miten voi auttaa itseään/toista eteenpäin?

Puhuminen, muistelu, arki, liikunta...

Mitä koulupäivän jälkeen tapahtuu?

Välitetään kotiin tietoa että asiaa on käsitelty koulussa ja kannustetaan puhumaan myös kotona.

Kriisisuunnitelma päivitetty 4.11.2022 / Satu Ristlakki